

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

DE REGENT

IN 1715 was Lodewijk XV koning van Frankrijk, achterkleinzoon van zijn voorganger de Zonnekoning, vijf jaar oud. Er moest dus een Regentschap gevormd worden. En dat liep niet van een leien dakje! De hertog van Maine, gewettigde zoon van Lodewijk XIV en Madame de Montespan, eiste de macht voor zich op. Het Parlement van Parijs wilde daarvan niet horen en het Regentschap werd in handen gelegd van een neef van Lodewijk XIV, Philips, hertog van Orleans.

1. — PHILIPS VAN ORLEANS

HIJ was veertig jaar, mooi en zeer intelligent. Zijn moeder, Charlotte, Elizabeth van de Palts, die merkwaardige brieven heeft nagelaten, zei van hem: «Hij heeft alle talenten, behalve dat om er gebruik van te maken.» Philips van Orleans was lui en losbandig, hield al te veel van banketten en drinkgelagen en stond nooit op voor het middaguur. Zijn geest was echter nog helder genoeg om de belangen van Frankrijk te zien.

2. — LAW

DE situatie van Frankrijk scheen hopeloos. Het deficit was zo groot dat het nauwelijks meer mogelijk was een begroting op te maken. De Regent deed beroep op een zeer handig bankier van Schotse afkomst, die Law heette. Hij gaf Law de toestemming een bank op te richten die het voorrecht had papieren geld uit te geven, waarmee de staatsschulden zouden betaald worden. De waarde van deze bankbiljetten hing niet af van de goudreserve in de bank, die was trouwens nul, maar van het «krediet», d.w.z. van het vertrouwen dat men er aan hechtte. De bank van Law bevond zich te Parijs, in de rue Quincampoix.

3. — PAPIER...

OM nu aan deze bankbiljetten het nodige krediet te geven, stichtte men de «Compagnie de Commerce», die het monopolie van de exploitaties in de kolonies had, o.m. van de Beneden-Mississippi. Men noemde dat land Louisiana ter ere van de koning, en de hoofdstad er van Nieuw Orleans, ter ere van de Regent. De bank gaf aandelen uit die de aandeelhouders interest of dividenden schonk in verhouding tot de gerealiseerde winsten. Iedereen wilde deze akties of aandelen hebben. Al slapend geld winnen! Prachtig! Maar op zekere dag, trad de Mississippi buiten zijn oevers en zette de katoenplantages blank. Met de katoen verdrong ook het krediet... Iedereen eiste zijn geld terug. Resultaat: bankroet van Frankrijk!

4. — FRANKRIJK OP DRIFT

INWENDIG geruïneerd was Frankrijk ook verzwakt ten opzichte van zijn buurlanden. Het had geen enkel bondgenootschap waarop het steunen kon. De Regent keek naar Engeland. Sedert de dood van Anne Stuart, in 1714, regeerde er over Engeland een nieuwe dynastie, die van Hannover. George I, koning van Engeland, was keurvorst van Hannover. Hij liet het regeren over aan zijn parlement en aan zijn ministers.

5. — DE JACOBieten

OM de positie van Frankrijk te verstevigen, sloot de Regent in 1717 een bondgenootschap met Engeland en met Holland. Maar de troon van George I stond ook niet te vast. De zoon van Jacobus II Stuart, — in 1700 uitgesloten van de troon omdat hij katholiek was, — telde nog aanhangers, de Jacobieten, vooral in Schotland. De Jacobieten bewerkten een opstand. Jacobus III, de Pretendent, hinderde de politiek van de Regent van Frankrijk en kreeg de steun van Spanje.